

61.แนวคิดพุทธปรัชญามหายานที่ปรากฏในคติความเชื่อและรูปเคารพในท้องถิ่นภาคใต้

ผู้แต่ง: วรารัตน์ คำมณี

สาขาวิชา : ปรัชญาและศาสนา

ปีที่สร้างผลงาน : 2563

บทคัดย่อ

งานวิจัยชิ้นนี้มุ่งศึกษาวิเคราะห์แนวคิดทางพุทธปรัชญามหายานที่ปรากฏในคติความเชื่อและรูปเคารพในท้องถิ่นภาคใต้ โดยศึกษาแนวคิดสำคัญทางพุทธปรัชญามหายานแล้วนำมาศึกษาวิเคราะห์คติความเชื่อและรูปเคารพในท้องถิ่นภาคใต้

ผลการศึกษาพบแนวคิดสำคัญทางพุทธปรัชญามหายาน 2 ประเด็น คือ ประเด็นแรกแนวคิดเรื่องพระพุทธรูป พบในคติการถวายข้าวพระพุทธรูป ประเด็นที่สองการสร้างพระพุทธรูปปางมารวิชัย 3 องค์ที่ตั้งประดิษฐานในพระอุโบสถ วิหาร หรือศาลาการเปรียญ พบคติการสร้างพระพุทธรูปปางมารวิชัยหันพระพักตร์ไปทางทิศตะวันออก ประเด็นเหล่านี้สอดคล้องกับหลักสำคัญทางพุทธศาสนามหายานที่เชื่อว่า พระพุทธเจ้ามีพระกาย 3 ภาค คือ ภาคธรรมกาย ภาคสัมโมคคกาย แลภาคนิรมานกาย ซึ่งพุทธปรัชญามหายานให้ความสำคัญต่อพระพุทธเจ้าภาคธรรมกายสูงสุด จึงสร้างให้มีขนาดใหญ่หรือประดิษฐานบนฐานบัวโดยสูงกว่าทั้งสององค์ เพราะเชื่อว่าพระพุทธเจ้าภาคธรรมกายนั้นเป็นที่มาของพระพุทธเจ้าภาคสัมโมคคกายและภาคนิรมานกาย ส่วนคติการถวายข้าวพระพุทธรูปเป็นการปฏิบัติบูชาต่อพระพุทธเจ้าภาคธรรมกายและสัมโมคคกายอันคงอยู่ชั่วนิรันดร์ ไม่ดับสูญไปพร้อมกับการปรินิพพานเหมือนเช่นพระพุทธเจ้าภาคนิรมานกาย และคติการตั้งพระพุทธรูปปางมารวิชัยหันพระพักตร์ทางทิศตะวันออก ก็เพื่อให้พุทธศาสนิกชนแสดงสักการะสู่ทิศตะวันตก อันเป็นที่ตั้งของสุขาวดีพุทธเกษตรของพระอมิตาภพุทธเจ้า และยังมีแนวคิดเรื่องพระโพธิสัตว์ที่พบในคติความเชื่อเรื่องสมเด็จพระหลวงพ่อดุสิต ซึ่งสะท้อนจากคำอารธนาบูชาและการสร้างพระเครื่องพระบูชาที่ประดิษฐานบนฐานบัว ที่มีความสอดคล้องกับคติความเชื่อเรื่องพระโพธิสัตว์ตามแนวคิดพุทธปรัชญามหายาน คติดังกล่าวได้รับอิทธิพลจากการนับถือพุทธศาสนามหายานที่เคยเจริญรุ่งเรืองในยุคอาณาจักรศรีวิชัยที่ผ่านมา

คำสำคัญ: พุทธปรัชญามหายาน, คติความเชื่อ, รูปเคารพ, ท้องถิ่นภาคใต้